

medicusmundi
mediterrània

memòria 2020

SALUT

2020 no ha estat un any qualsevol. La pandèmia de COVID-19 ha provocat infinitat de contagis i víctimes a tot el món, ha canviat els nostres costums, les nostres relacions socials, familiars i professionals, i ha aprofundit en el deteriorament d'unes economies i uns sistemes de salut ja molt debilitats des de la crisi mundial de 2008. En tot cas, ha quedat clar una vegada més que els ideals que defensa **medicmundi** (que la salut és un dret i no una mercaderia i que la millor manera de garantir-lo és un model de salut basat en l'atenció primària, la sanitat pública i universal i els determinants socials de la salut) estan més vigents que mai.

Com no podia ser d'altra manera, a **medicmundi** mediterrània l'epidèmia també es va fer notar. Vam haver de replantejar les nostres activitats en atenció als protocols i mesures de seguretat. També vam patir contagis entre el nostre personal, que afortunadament no van revestir de gravetat.

Malgrat tot això, hem seguit treballant a Bolívia, Equador, Burkina Faso, Moçambic Bòsnia i Hercegovina, Espanya i els campaments de refugiats sahrauís en tres línies principals: la defensa del dret a la salut, salut i gènere i salut i medi ambient. També hem començat a incloure la resposta a la COVID-19 en els nostres projectes i estem donant suport a iniciatives per a què les vacunes i tractaments siguin accessibles per a tothom. En qüestió de comunicació, sensibilització i educació per a la transformació social, hem cobert els mateixos eixos temàtics, amb campanyes i projectes com les Xarxes Sanitàries Solidàries, Construeix Valors, Or més just per a la salut global, o Salut, Drets, Acció, entre d'altres. A més dels nostres documentals, hem començat a fer podcasts de ràdio, amb el títol Veus per la Salut Global.

Per a tota aquesta activitat ens hem recolzat, com sempre, en organitzacions i xarxes de diferents països.

QUI SOM

BASE SOCIAL

- 657 socis i sòcies (345 dones i 312 homes) (4.210 a tota la Federació a Espanya).
- 44 persones han col·laborat com a voluntàries (29 dones i 15 homes).

JUNTA DIRECTIVA

Jesús Delgado
President

Begoña Seguí
Vicepresident

Antoni Enric Madrigal
Tresorer

María Elena del Cacho
Secretària

Belén Martín, Laia Claramunt, José Antonio Ruiz, Fernando do Pazo, Carles Codina
Vocals

OFICINA TÈCNICA A

BARCELONA

Francesc Álvarez
Director

Ivan Zahinos
Coordinador de Relacions Internacionals

Consuelo Hernández
Administració de Projectes

María José Montejo
Administració General

Isabel Mayoral
Responsable de Logística/
Informàtica

Vasco Coelho
Tècnic de Projectes

Estel Peix
Tècnica d'EpD

Irene Gonzalez
Tècnica d'EpD

Patricia García
Tècnica d'EpD

Nuria Corominas
Auxiliar administrativa

Sara Manserra, Jordi Giménez
Tallers APS "La febre de l'or. Mercuri, de la mina al plat"

OFICINA TÈCNICA A

CASTELLÓ

Gonzalo Pareja
Delegat Comunitat Valenciana

Victòria Falcó
Tècnica d'EpD

OFICINA TÈCNICA A

ALACANT

Ana María López
Tècnica d'EpD

Gustavo Espinosa
Tècnic d'EpD

OFICINA TÈCNICA A

PALMA

Fernando Do Pazo
Delegat Balears

Adrià Fernández
Coordinador

Estudiants en pràctiques:
María Corella i Remedios Alfaro (Castelló)

EQUIPS A ÀFRICA I

LLATINOAMÈRICA

Moçambic

Oficina tècnica de Maputo

Amaia Laforga
Representant al país

Justo Calvo
Director País des de març

Ciara Mora
Administradora País des de març

Aissa Mahomed Hassan
Comptable

Violeta Andre Vila
Coordinadora Aliança para a Saúde

Lissungu Sheila Mazula
Gestora de projecte

Miranda Alonso Munhua
Gestora de Comunicació

Policarpo Ribeiro
Tècnic de Salut Pública

Atanasio Fiosse Gune
Logista

Graciete Eugénio Tembe
Aux. administrativa

João Manuense
Conductor

Moçambic

Cabo Delgado

Justo Calvo
Coordinador fins a març

Daniel Rodríguez

Coordinador des de març

Ciara Mora
Administradora fins a març

Momeno Jamal Mbamela
Administrador

Rufina Camicha Amade
Gestora de nutrició

Sergio Filimone Baquete
Logista

Agostinho Raul
Conductor

Molide Abacar
Conductor

Domingos Zeferino Sinoia
Neteja

Renato Helder Ricardo Uane
Tècnic ambiental - CTV

Borges Charles Romao Chivambo

Tècnic legal – CTV

Samanta da Tilia Abdul Remane
Administrativa – CTV

Bolivia – Riberalta

María Angélica Toro Rojas
Coordinadora

Doris Conzuelo Mendía Limpías
Administradora

Soledad Maira Tenorio
Tècnica de Salut

Edwin Suarez Flores
Tècnic de Salut

Gonzalo Rivero Cala
Logista i conductor

Equador – Quito

Manel Ortega: Coordinador

Sàhara (RASD)

María Elena del Cacho:
Coordinadora

Mohamed Lamin Abdi:
Director laboratori

Equip del Laboratori:

Mulay Masud Mohamed

Hassena Salek Hafed

Salama Azman Husein

Brahim Ahmed Abdalahi

Hamdi Matala Lehbib

Brahim Saleh Ramndane

Mahfuda Mohamed Chej

Tislem Sidali

Mohamed-Salem Alisalem

Jadiyetu Brahim

Fatimetu Ahmed Emboiric

LA NOSTRA ACCIÓ A CATALUNYA, COMUNITAT VALENCIANA I ILLES BALEARS

Creiem en el poder de la comunicació, l'educació i la incidència política com a eines per al canvi social i la defensa del dret a la salut

COMUNICACIÓ

Documentals

Els nostres documentals A Luta Continua, Kafana, La Febre de l'Or i WOMAN segueixen projectant-se a festivals, universitats i esdeveniments de tot el món, sumant 47 projeccions el 2020. WOMAN ha guanyat 13 premis a festivals de cinema.

www.medicusmundi.cat/documentals

Publicacions

Memòria d'activitats 2019. Informe 2020 "La salut en la cooperació al desenvolupament i l'ajuda humanitària". Butlletí electrònic bimensual i butlletí en paper. Vídeo "Intocable", en el marc de la pandèmia, per agrair el suport a la nostra base social i anunciar que continuarem lluitant pel dret a la salut.

Presència a mitjans de comunicació

Més de 100 aparicions a mitjans de comunicació i webs.

Internet i xarxes socials

Tenim perfils a Instagram, Twitter, Facebook i YouTube. Comptem amb el web institucional, el blog de notícies, webdocs dels documentals i webs de diferents projectes i campanyes com Salut, Drets, Acció, les Xarxes Sanitàries Solidàries, Construeix Valors o els projectes a Moçambic.

EDUCACIÓ PER A LA JUSTÍCIA GLOBAL

El 2020 hem destinat 158.157 euros a aquesta línia d'acció.

Campanya "Salut, Drets, Acció"

A partir de 2020, la campanya, que realitzem junt amb la Cooperativa Quepo, es transforma en un procés participatiu i d'enxarxament entre els col·lectius catalans, europeus i mundials de defensa del dret a la salut (People's Health Movement, Marea Blanca Catalunya, PasuCAT, Xarxa de Dones per la Salut, La Capçalera, ODG, ESF i altres). La campanya inclou sensibilització (arrel de la COVID, la 14a edició del festival de cinema s'ha emmarcat en el festival online Tectònic, resultat de la unió de vuit festivals de cinema social); formació (Universitat

Internacional del People's Health Movement, que s'havia de celebrar el 2020 a Barcelona però finalment tindrà lloc el 2021 en format online); recerca (sobre experiències de desprivatització de serveis sanitaris a Catalunya) i incidència política (hem començat per fer formació en la matèria als col·lectius que participen al projecte). Amb el suport de l'ACCD i l'Ajuntament de Barcelona.

www.salutdretsaccio.org

Xarxes Sanitàries Solidàries.

Multipliquem salut

Impulsem, junt amb Farmamundi i ACOEC, les Xarxes Sanitàries Solidàries de Castelló, Alacant i València, formades per més de 40 entitats de l'àmbit sanitari (universitats, administracions públiques, col·legis professionals i ONGDs) que treballen per la formació en cooperació i salut global. El 2020, el tema central ha estat "Salut i canvi climàtic". Activitats principals: tercera edició, aquest any online, de la Mostra de Cinema Mirant; estrena del documental "DRETS"; exposició itinerant de fotografies a la província de Castelló. Amb el suport de la Generalitat Valenciana i la Diputació de València.

www.redsanitariasolidaria.org

Aprentatge i servei (APS) a escoles i universitats

Fem servir la metodologia de l'APS, combinant processos d'aprenentatge amb un servei a la comunitat per part de l'alumnat.

APS "Mercuri, de la mina al plat"

El curs 2020 ha finalitzat la 3a edició del projecte, que va començar al setembre 2019. Reflexió i treball pràctic sobre mineria artesanal, consum responsable, medi ambient i salut amb l'alumnat de 4t de l'ESO de l'institut XXV Olimpíada de Barcelona. Amb el suport de l'Ajuntament de Barcelona.

Construint valors a Castelló

Alumnat de primària de nou escoles de la província de Castelló, tres de València i tres d'Alacant, coneix els cicles productius de la roba, els aparells electrònics i els aliments i el seu impacte en la salut i el medi ambient. Ho

plasmen en maquetes de Lego que després s'exposen per sensibilitzar, reflexionar i trobar alternatives. Amb el suport de l'Ajuntament de Castelló, l'Ajuntament d'Alacant i la Generalitat Valenciana i amb la col·laboració de Robotix Castelló, Ingenio València i Cerca Alacant.

<https://construyevalores.es/>

Lleva't la vena

Pràctiques per a alumnat de 4t de Medicina de la Universitat Jaume I de Castelló, amb la col·laboració de l'associació d'estudiants HCEM, que plasmen allò que han après en una campanya, enguany centrada en els efectes del canvi climàtic sobre la salut i basada en tres podcasts amb escenaris futurs a Castelló deguts al canvi climàtic i una potent presència a xarxes socials.

Campanya OR+ JUST per a la salut global

Campanya per promoure el consum responsable i pràctiques de joieria i de compra pública d'or respectuoses amb el medi ambient i els drets humans. Introducció de criteris de comerç just en les licitacions de l'Ajuntament de Barcelona. Amb la col·laboració del Col·lectiu ORIGEN i el suport de l'Ajuntament de Barcelona.

Veus per la Salut Global

Projecte pilot de dos podcasts basats en els Quaderns Globals d'Iván Zahínos que publiquem al blog. Amb la col·laboració de la locutora de la Ser Castelló, María Molina.

SENSIBILITZACIÓ

Jornada internacional de violència de gènere i salut

Intercanvi de experiències, aquest any on-line, entre diverses ciutats: Riberalta (Bolívia); Quito (Equador); Sarajevo (Bòsnia Hercegovina), Maputo (Moçambic) i Barcelona. Amb el suport de l'Ajuntament de Barcelona i l'ACCD.

Xerrades i conferències

Principalment amb estudiants universitaris i de secundària.

TREBALL EN XARXA I INCIDÈNCIA POLÍTICA

- Membres de People's Health Movement, Marea Blanca Catalunya, PasuCAT, ODU-Salud, Taula de Salut de Castelló, entre altres organitzacions per a la defensa de la sanitat pública.
- Membres de la Federació d'Associacions de Medicus Mundi a Espanya, la Federació d'Organitzacions per la Justícia Global - lafede.cat, la Coordinadora Valenciana d'ONGD, la Coordinadora d'ONG i Moviments Socials de Lleida, Àgora Nord Sud i la Xarxa Sant Cugat Solidari.
- Promotors de la banca ètica: socis de Fiare i membres de FETS i Xarxa Enclau.
- Participació en l'Aliança per una Alimentació Saludable promoguda per Justícia Alimentària-VSF, enguany centrada en l'alimentació infantil.
- Participació a les coordinadores d'ONG i altres xarxes dels països on treballem.

PROJECTES

El 2020 hem treballat en 22 projectes, a Moçambic, la República Àrab Democràtica Sahrauí (RASD), Burkina Faso, Bolívia, Equador i Bòsnia i Hercegovina, col·laborant amb els Ministeris de Salut, diverses organitzacions i xarxes, així com amb la població, en la defensa del dret a la salut des dels abordatges de l'Atenció Primària (APS) i els Determinants Socials de la Salut. Hem enfortit i defensat els sistemes públics de salut, lluitat contra la violència de gènere i contribuït a la millora de la salut, el medi ambient i les condicions de vida de més de quatre milions de persones.

El conjunt de la Federació d'Associacions de Medicus Mundi a Espanya ha treballat el 2020 en un total de 141 projectes a 20 països d'Àfrica, Amèrica Llatina, Àsia i Europa de l'Est.

MOÇAMBIC

Atenció Primària de Salut – Medi Ambient, Gènere i Salut

Treballem a Moçambic des de 1994, en l'enfortiment dels serveis públics de salut sobre la base dels principis de l'Atenció Primària de Salut (APS), amb la millora d'infraestructures, formació de personal sanitari, suport a la planificació i gestió. També promovem la inclusió de l'APS a la formació i a la investigació i la defensem des de la societat civil. Hem continuat abordant la relació entre la indústria extractiva, el medi

ambient i la salut, i lluitant contra la violència de gènere.

Població beneficiària: 1.558.190 persones (beneficiàries indirectes), 440.081 persones (beneficiàries directes).

Socis locals: Ministeri de Salut de Moçambic, Direcció Provincial de Salut de Cabo Delgado, Consell Municipal de Maputo, Centro Terra Viva, Fórum Mulher, N'weti – Comunicació per a la Salut.

Pressupost 2020: 1.005.068,65 €.

Finançadors: Unió Europea (EuropeAid), AECID, Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD), Generalitat Valenciana, Ajuntaments de Barcelona, Granollers, Lleida i Sant Cugat del Vallès, Open Society Foundations i **medicusmundi** mediterrània.

Projectes: 7

- Millorar la salut de la població incidint en els seus Determinants Socials, amb especial èmfasi en la nutrició, mitjançant l'enfortiment de l'Atenció Primària de Salut.
- Mineria artesanal: Drets Ambientals i Culturals a Cabo Delgado.
- Disminució de l'impacte negatiu de la mineria artesanal en la salut individual, comunitària i mediambiental a Cabo Delgado.
- Determinants Socials de la Salut a la ciutat de Maputo.
- Activisme i defensa del Dret a la Salut a la

ciutat de Maputo.

- Contribuir a la defensa, la garantia i l'exercici d'una vida lliure de violència de les dones de Maputo.
- Contribuir a la defensa, la garantia i l'exercici d'una vida lliure de violència de les dones de Maputo - Fase 2

CAMPAMENTS DE REFUGIATS

SAHRAUÍS (ALGÈRIA)

Producció de medicaments essencials al Sàhara

Treballem als campaments des de 1992. Després de diverses fases de construcció i equipament d'un laboratori i formació del personal, el 1998 es va iniciar la producció de medicaments, que ha continuat fins avui. L'objectiu ha estat sempre millorar l'atenció sanitària de la població, contribuint a una major disponibilitat i a l'ús racional de medicaments essencials. S'ha obert una nova línia de producció de medicaments dermatològics en col·laboració amb l'Hospital Clínic de Barcelona. Davant l'epidèmia de COVID, s'ha fabricat gel hidroalcohòlic i solució de lleixiu, i s'han donat equips de protecció per al laboratori i per als serveis de salut dels campaments.

Població beneficiària: 150.000 persones

Socis locals: Ministeri de Salut Pública de la República Àrab Sahrauí Democràtica (RASD).

Pressupost 2020: 56.451,57 €.

Finançadors: Fons Català (Ajuntaments d'Alella, El Masnou, Sabadell, Granollers, Caldes de Montbui, Castelldefels, Montornès del Vallès, Sant Adrià de Besòs, Santa Perpètua de Mogoda, Santa Coloma de Gramenet, Castellbisbal, Cabrera de Mar, Sant Feliu de Codines).

Projectes: 1

- Manteniment del laboratori i de la producció local de medicaments essencials als campaments sahrauís de Tinduf (Algèria).

BURKINA FASO

Millora del sistema sanitari, l'atenció primària i l'abastiment d'aigua a Safané

Treballem al municipi de Safané des de l'any 2016 en la millora del sistema de salut, l'enfortiment de la societat civil i l'abastiment d'aigua.

Població beneficiària: 171.752 persones (beneficiàries indirectes), 18.528 persones (beneficiàries directes).

Socis: Ajuda Directa a Safané (ONG de Castelló).

Socis Locals: Ajuntament de Safané, ADEP.

Pressupost 2020: 97.943,78 €.

Finançadors: Generalitat Valenciana, Ajuntaments de Castellón i Vila-real, Diputació de Castelló i **medicuumundi mediterrània**.

Projectes: 2

- Contribuir a la millora de la salut de la població de Safané incidint en dos dels principals determinants socials de la salut: l'oferta i qualitat del sistema sanitari local i la millora de l'abastiment d'aigua potable. Fase II.
- Contribuir al dret a la salut reforçant les polítiques d'atenció primària a la Comunitat de Safané.

EQUADOR

Per una vida lliure de violència de gènere a Quito

Des de 2015 treballem en l'atenció a víctimes de violència de gènere i en les estratègies de prevenció, així como en la promoció d'alternatives econòmiques per a les dones que deixen enrere la violència.

Població beneficiària: 1.616.376 persones (beneficiàries indirectes), 6.762 dones (beneficiàries directes).

Socis Locals: Fundación Casa Refugio Matilde. Patronato Municipal San José.

Pressupost 2020: 59.968 €.

Finançadors: Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament (ACCD), Ajuntament de Barcelona i **medicmundi** mediterrània.

Projectes: 3

- Atenció integral a dones víctimes de violència al municipi de Quito.
- Alternativa econòmica per a dones en situació de violència de gènere al sud de Quito.
- Impulsant la ruta de sortida de la violència masclista a Quito.

BOLÍVIA

Salut Familiar Comunitària Intercultural: Atenció Primària de Salut a Bolívia

Els nostres projectes estan orientats a facilitar l'aplicació de la política nacional de salut familiar i comunitària intercultural, que implica una major coresponsabilitat entre l'Estat i les comunitats en la gestió de la salut, per a construir entre totes uns serveis sanitaris respectuosos i adaptats a les diferents cultures del país. El 2020 hem incorporat accions de prevenció i preparació del sistema de salut front a la COVID-19.

Població beneficiària: 101.283 persones (beneficiàries indirectes), 29.700 persones (beneficiàries directes).

Socis Locals: Coordinadora de Red de Salud 07 de Riberalta.

Pressupost 2020: 173.815,46 €.

Finançadors: Generalitat Valenciana, Govern Balear, Ajuntament d'Alacant, Ajuntament de L'Hospitalet, Diputació de València i **medicmundi** mediterrània.

Projectes: 6

- Acompanyament en la implementació de la política de Salut Familiar Comunitària Intercultural (SAFCl) al municipi de Riberalta.
- Promovent estils i hàbits de vida saludables en comunitats del Puesto de Salud San Juan al municipi de Riberalta.
- Reduir els riscos per a la salut a les comunitats de Santa María i Warnes del municipi de Riberalta.
- Enfortiment del Sistema de Salut del municipi de Riberalta per reduir la mortalitat i morbiditat degudes a la COVID-19.
- Enfortint capacitats del sistema municipal de salut i de la ciutadania de Riberalta per garantir el control e innocuïtat dels aliments i la preparació davant emergències sanitàries (COVID 19).
- Millora de l'atenció al pacient d'Alt Risc Obs-

tètric (ARO) per contribuir a la disminució de la morbi-mortalitat materno-neonatal, al municipi de Riberalta.

BÒSNIA I HERCEGOVINA

Per una vida lliure de violència a Sarajevo

El 2018 vam iniciar la col·laboració amb la Fundació per a la Democràcia Local de Sarajevo per treballar en l'atenció a víctimes de violència de gènere i en la prevenció de la mateixa, enfortir la capacitat dels serveis sanitaris per donar resposta a les víctimes i oferir formació a les dones en acollida. A més, estem donant suport a la única casa d'acollida per a víctimes de violència a Sarajevo i hem inaugurat el primer Centre de Suport a Dones de la ciutat. També col·laborem amb l'Associació de Periodistes de Bòsnia per fer incidència política, sensibilitzar la població per prevenir las relaciones abusives i desenvolupar capacitats en els periodistes per millorar el tractament dels casos de violència masclista als mitjans de comunicació.

Població beneficiària: 151.030 persones (beneficiàries indirectes), 1.538 persones (beneficiàries directes).

Socis Locals: Fundació per a la Democràcia Local, Associació de Periodistes de BiH.

Pressupost 2020: 112.632,87 €.

Finançadors: Ajuntament de Barcelona, ACCD i **medicmundi** mediterrània.

Projectes: 3

- Periodisme al servei de la prevenció i la incidència política en Violència de Gènere a Sarajevo.
- Estratègia integral i adaptada a la COVID-19 per caminar cap a un Sarajevo lliure de violència de gènere.
- Per una vida sense violència de gènere a Sarajevo

ELS COMPTES, CLARS

El 2020 hem gestionat dos milions d'euros gràcies a l'aportació solidària de persones i institucions que, com tu, creuen en la justícia global i la solidaritat. Així, hem pogut dur a terme projectes de cooperació sanitària i desenvolupament a l'Àfrica, Llatinoamèrica i Europa i campanyes de sensibilització, educació transformadora i incidència política i social pel dret a la salut a Catalunya, la Comunitat Valenciana i les Illes Balears. Un any més de feina per millorar l'accés a la salut de més de quatre milions de persones. En nom de cada una d'elles, moltes gràcies.

Els nostres comptes se sotmeten anualment a una auditoria externa, que pots consultar al nostre web:

www.medicusmundi.es

ORIGEN DELS RECURSOS*

TOTAL: 2.001.392,45 €

 Govern espanyol 30,19% 604.160,05	 Unió Europea 4,84% 96.802,59	 Governos autonòmics 30,48% 610.022,64
 Administracions Locals i provincials 22,15% 443.308,29	 Fons privats 12,28% 245.832,22	 Interessos i altres 0,06% 1.266,66

DESTÍ DELS RECURSOS*

TOTAL: 1.998.625,33 €

 Projectes de Desenvolupament 75,35% 1.505.880,61	 Projectes d'Educació i Sensibilització 7,90% 158.156,70	 Incidència Política i Social 0,70% 13.985,51	
 Comunicació 1,90% 37.916,67	 Màrqueting i Captació de Fons 0,92% 18.431,84	 Voluntariat 0,58% 11.510,24	 Despeses d'Administració 12,65% 252.743,76

NOTA: *L'exercici 2020 té un resultat positiu de 2.767 €.

GRÀCIES!

Tens a les mans el resum d'un any de treball que ha estat possible gràcies a la col·laboració i esforç de moltes persones, entitats i institucions.

Moltes gràcies a totes les persones sòcies, donants, col·laboradores, voluntàries, cooperants i a les empreses i institucions, públiques i privades, que heu fet possible un any més de treball i compromís pel dret a la salut i la justícia global.

Per a més informació pots consultar el nostre web i seguir-nos a les xarxes socials.

COL·LABORA!

Associa't. Fes un donatiu, un llegat, voluntariat.

Segueix-nos a les xarxes:

 www.medicusmundi.es

 facebook.com/medicusmundimed

 twitter.com/medicusmundimed

 instagram.com/medicusmundimed

 www.medicusmundi.cat

 youtube.com/user/medicusmundicat

Seu Barcelona

C/ Pau Alsina, 112 – 1r Edifici Pòdium
08024 Barcelona
Tel.: 93 418 47 62
mediterrania@medicusmundi.es

Delegació Castelló

C/ Major, 56, escala 3 - 8B
12001 Castelló de la Plana
Tel.: 964 22 20 20
mediterrania@medicusmundi.es

Delegació Alacant

Il·lustre Col·legi Oficial de Metges d'Alacant
Av. Dènia, 47-A
03013 Alacant
Tel.: 965 65 04 87
mediterrania@medicusmundi.es

Delegació Palma

Apartat de Correus 13032 – 07013 Palma
Tel.: 680 74 91 91
mediterrania@medicusmundi.es

Delegació València

Facultat de Medicina de la Universitat de València
Av. Blasco Ibañez, 15, 3r.
Despatx d'ACMAS i MMmed.
46010 València
mediterrania@medicusmundi.es

Textos i fotografies: medicusmundi.mediterrania

Disseny portada: Goyo Rodríguez

Disseny interior: Alba Villar

Impressió: El Foli Verd, SCCL

Depòsit legal: B 19584-2015